زمانگل دهاتی

۱۵ جون ۲۰۱۶

تحلیل پیرامون سکتور انرژی برق افغانستان و معضله لین 500 کیلوولت ترکمنستان به افغانستان

در آغاز سخن باید بگویم که من وکیل مدافع دولت و سکتور های انرژی برق افغانستان نیستم ولی میخواهم با در نظر داشت حساسیت مسئله این موضوع را در چارچوب قوانین افغانستان، حقوق شهر وندی انکشاف متوازن کشور و منافع ملی افغانستان مورد تحلیل و ارزیابی قرار دهم.
انرژی به حیث عامل اساسی انکشاف در افغانستان از اهمیت بسزائی بر خوردار است.
ضرورت است تا برای تامین آن از منابع داخلی سرشار اعم از آبی، آفتابی و منابع باد باید توجه بیشتر صورت گیرد تا در راه رفع وابستگی و انکشاف ملی قدم های استوار بگذاریم.
ضرورت انرژی در وحله فعلی برای افغانستان در حدود 6000 میگا وات تخمین گردیده که البته این ضرورت بر مبنای تخمین ماستر پلان انرژی که در اوایل سال 2013 میلادی توسط کمپنی فیشنر آلمانی تدوین گردیده ، در حدود 3750 میگاوات بوده است واین سرعت ضررت الی 6000 میگا وات، مبین اشتیاق و ضرورت به انرژی برق در کشور است.
فعلا در کشور 1514 میگاوات انرژی برق درحال کاربرد است که در حدود 257.8 میگاوات آن از منابع داخلی و متباقی آن از برق وارداتی چهار کشور همسایه(ایران،ترکمنستان،ازبکستان و تاجکستان) تامین میگردد.
که جدول ذیل ظرفیت تهیه انرژی از منابع داخلی را برجسته تر میسازد:

نوع انرژی	ظرفیت
آفتابی	• 222,000 میگاوات* • 300 روز آفتابی • حداوسط 6.5 کیلووات ساعت/مترمربع/روز در اشعه آفتاب قرار گرفتن
انرژی آبی	• دارای ظرفیت 23000* میگاوات انرژی آبی (به شمول بند های وسیع) • ظرفیت 600 میگاوات دستگاه های کوچک و مایکرو
بادی	• 67000* میگاوات • 36000 کیلو متر مربع اراضی دارای باد • 5 میگاوات در هر کیلومتر مربع طوراوسط
بایوماس	• 4000* میگاوات که از ان جمله: ○ 91 میگاوات MSW ○ 3090 میگاوات از مواد فضله زراعتی ○ 840 میگاوات از مواد فضله حیوانات
حرارت زمین	• 100-4 میگاوات در 70 محل در کشور

فابریکات تولید برق

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

فابریکه برق آبی	در شبکه ملی	ظرفیت	نوع	مصارفات	تصمیم	دسترسی عمومی
واحد		[MW]		[USD/M		[a]
Salma _HPP	Herat	40.0	RoR	10.15	کاندید	کاندید
Baghdara_HPP	NEPS_AF	210.0	day	6.82	کاندید	کاندید
Surobi_HPP	NEPS_AF	180.0	day	7.86	کاندید	کاندید
Kunar_A_HPP	NEPS_AF	789.0	day	4.61	کاندید	کاندید
Gulbahar_HPP	NEPS_AF	120.0	day	9.26	کاندید	کاندید
Kama_HPP	NEPS_AF	45.0	RoR	8.88	کاندید	کاندید
Kunar_B_HPP	NEPS_AF	300.0	day	4.44	کاندید	کاندید
Kukcha_HPP	NEPS_TA	445.0	RoR	6.88	کاندید	کاندید
Kilagai_HPP	NEPS_TA	60.0	RoR	9.26	کاندید	کاندید
Kajaki_Extensio	SEPS	18.5	day	9.89	کاندید	کاندید
Kajaki_Addition_	SEPS	100.0	day	6.09	کاندید	کاندید
Olambagh_HPP	SEPS	90.0	RoR	9.91	کاندید	کاندید
Naghlu_HPP	NEPS_AF	100.0	day	10.00	نصب	2011 –
Sarobi_HPP	NEPS_AF	22.0	day	10.00	نصب	2011 –
Mahipar_HPP	NEPS_AF	66.0	day	10.00	نصب	2011 –
Darunta_HPP	NEPS_AF	11.5	day	10.00	نصب	2011 –
Kajaki_2011_HP	SEPS	33.0	day	10.00	نصب	2011 –
Grishk_HPP	SEPS	2.4	RoR	10.00	نصب	2011 –
Pul_i_Chumri_H	NEPS_UZ	8.2	RoR	10.00	نصب	2011 –
مجموع		2640.				

از معلومات فوق الذکر واضح میگردد که افغانستان دارای منابع عظیم انرژی بوده و علی الخصوص منابع انرژی های قابل تجدید در یک سطح کاملا بلند و قابل ملاحظه قرار دارد. منابع انرژی های قابل تجدید در یک نظر مختصر و در مقایسه با منابع عنعنوی انرژی که بیشتر در یک مکان خاص متمرکز می باشند، به پیمانه وسیع در سراسر کشور گستر ده بوده و موجود میباشد.

افغانستان با استفاده از ین منابع موجود انرژی قابل تجدید میتواندطور تخمین 310 گیگا وات انرژی برق را تولید نمایدکه شامل انرژی آبی (23000 میگاوات)، انرژی باد (67000 میگاوات)، انرژی آفتابی (222000 میگاوات)، انرژی جیوترمل (3000 - 3500 میگاوات)، انرژی بایوماس (4000 میگاوات) می باشد. ولی متاسفانه تا کنون یک تعداد محدودی ازپروژه های انرژی آبی و آنهم در زمان ظاهرشاه و بطور خاص در دوره صدارت سردار داود خان، تطبیق گردیده است.

تطبیق به موقع پروژه های انرژی قابل تجدید در افغانستان منافع زیاد اجتماعی و اقتصادی چون، اشتغال زایی، دسترسی به انرژی، امنیت انرژی، رشد کلی و کاهش اثرات منفی تغیر اقلیم منطقوی و بین المللی می شود. دولت جمهوری اسلامی افغانستان باید خواهان همکاری جامعه بین المللی برای رشد و ترویج انرژی قابل تجدید شود که بیش از 10 درصد تولید انرژی برق کشور، از منابع تولید انرژی قابل تجدید میباشد. توقع می رود که مارکیت انرژی قابل تجدید کشور در دهه آینده طوری رشد نماید تا بتوانیم انرژی مازاد خویش را به خارج از کشور صادر نمائیم.

در مورد معضله برق لین 500 کیلوولت ترکمنستان باید اضافه کرد که اصل انکشاف متوازن، تحقق حقوق شهروندی بدون در نظر داشت تبعیض قومی، نژادی، زبانی، مذهبی ،جغرافیایی، تحقق اصل علمی و فنی با در نظر داشت منافع مالی ملی باید اساس کار باشد.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

مسله تامین برق و توزیع عادلانه آن : برای اینکه ما به ماهیت مسله نزدیک شده باشیم باید اسناد و مدارک علمی فنی با در نظرداشت منافع ملی مورد ارزیابی قرار داده شود. پروژه توتاپ که پلان مطرح ۱۵ سال قبل بوده و به معنی آن است که باید شبکات برق رسانی به برق موازی و برقاعده توزیع مساوی شبکات تبدیل گردد. که این پروژه طبق این معمول که همنوایی و همسویی تمام شبکات مولده برق بود، دیگر تحقق نیافت و توتاپ دیگر اصلا وجود ندارد. بنا کاربرد فرضیه توتاپ از جانب معترضین نماینگر عدم آگاهی علمی فنی از ماستر پلان انرژی افغانستان است. بدین اساس انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از ترکمنستان به افغانستان دیگر بمفهوم پروژه توتاپ نبوده بلکه یک پروژه تجارت فرامرزی انرژی برق از آسیای مرکزی به افغانستان شمرده میشود.

موسسه فشنر آلمانی در سروی اولیه و تدوین پلان ۲۰ ساله انرژی افغانستان راه بامیان را برای انتقال انرژی برق از ترکمنستان توسط لین به ظرفیت ۵۰۰ کیلوولت تثبیت کرده بود که در ماه فبروری ۲۰۱۳ به اطلاع وزارت انرژی و برق افغانستان همچنان رسیده بود.

در می سال ۲۰۱۳ دولت افغانستان با بازنگری قرارداد های متعدد جهت رفع نواقص در ماستر پلان ۲۰ ساله انرژی از جمله انتقال برق از ترکمنستان به ظرفیت لین ۵۰۰ کیلوولت را با در نظر داشت منابع محدود مالی و صرفیه در مصارفات آن و ضرورت انرژی سکتور برق با توافق با بانک آسیایی از موسسه فشنر مذکور تقاضا به عمل آمد تا مسیر سالنگ و بامیان را مورد ارزیابی مقایسوی قرار دهد که از این سروی مجدد تحلیلی علمی فنی و انجنیری نتیجه ذیل بدست آمده است.

1-مسیر سالنگ 79.8 کیلومتر کوتاه تر از مسیر بامیان است.

2-در مسیر سالنگ هزینه ۳۶ الی ۴۰ ملیون دالری کمتر نسبت به مسیر بامیان ضرورت است.

برعلاوه مصارف پروژوی کمتر، حفظ و مراقبت این مسیر نیز مورد تایید بانک آسیایی و دولت افغانستان قرار گرفته است. برعلاوه آن برای تامین امنیت سالانه در مسیر بامیان به ۷۰ ملیون دالر نیاز است تا تشکیلات امنیتی مزید ایجاد و الی ۴۰ ملیون دالر برای ساخت سرک در مسیر بامیان هزینه اضافی را لازم دارد.و اگر این مسیر از سالنگ به بامیان تغیر نماید انتقال برق 28 ماه به تعویق می افتد و در حدود 300 ملیون دالرآمریکائی، دولت خساره میبیند و همچنان 28 ماه مردم افغانستان بشمول مردم شریف مستحق بامیان از نعمت برق محروم می مانند.

3-هیچ ضمانتی وجود ندارد که آیا 28 ماه بعد دولت افغانستان برای این پروژه تمویل کننده مطمین(دونر) پیدا کند یا خیر؟

اصل مسله انکشاف متوازن و توزیع برق برای بامیان و مناطق مرکزی مطابق ماستر پلان قویا تظمین گردیده و بجای خود باقی است قابل تذکر است که در پلان 20 ساله انرژی افغانستان که از طرف کمپنی فیشنر آماده شده است ضرورت بامیان در حالت اعظمی آن الی سال 2020 بمقدار 6.1 میگاوات در نظر گرفته شده در حالیکه دولت از همین اکنون مقدار 300 میگاوات که بیشتر از 48 برابر از ضرورت ولایت بامیان است پلان نموده است تا از طریق سب ستیشن پشته سرخ سرکت برق رسانی به بامیان تکمیل گردد.

در نتیجه بحران ناشی از انتقال برق 500 میگا ولت در حقیقت مظهر رقابت کشورهای منطقه و همسایه بوده و عکس العمل در برابر مذاکرات با حزت اسلامی حکمتیار و خنسی ساختن پلان نیروهای بحرانزا مبنی بر عدم تدیر لویه جرگه از طرف جان کیری میباشد.

برخی کشورها در سدد آنست که با ایجاد بجران های نوین زمینه نفاق ملی در افغانستان مساعد سازد.

من در حالیکه تشویش خود را از عدم مدبریت و ظرفیت دولت در راستای حل بحران های موجوده اظهار می دارم از انکشاف متوازن تامین حقوق حقه شهروندان تامین برق برای همه ولایات از جمله بامیان و سایر ولایات مرکزی کشور بدون نظر داشت قوم زبان سمت و مذهب حمایت می نمایم از تمام نیروهای وطن دوست و عدالت پسند می طلبیم که منافع ملی را بالاتر از منافع تنگ شخصی قومی زبانی و سمتی شمرده شکارپلانهای ویرانگر پشت پرده بیگانگان نشوند و درحل بحران های موجود با نظر داشت منافع ملی افغانستان بدون نظر داشت قوم زبان سمنت و مذهب اقدام سازنده نمایند تا باشد که دسایس دشمنان ملت ما نقش برآب شود.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ